

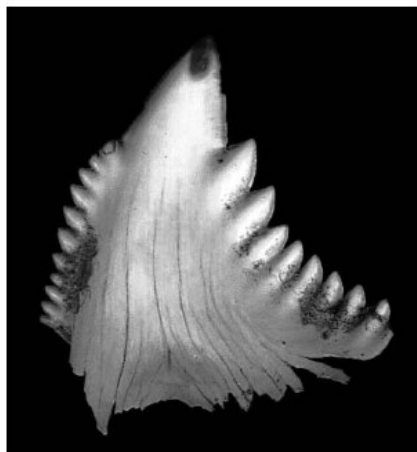
Hemipristis serra – nenavadni morski pes

Matija Križnar

Zobje morskega psa rodu *Hemipristis* so zelo prepoznavni. Zobje iz zgornje čeljusti so močno nazobčani in večji od spodnjih, katerih krone so ožje in nazobčane le do polovice krone ali pa so celo brez stranskega nazobčenja.

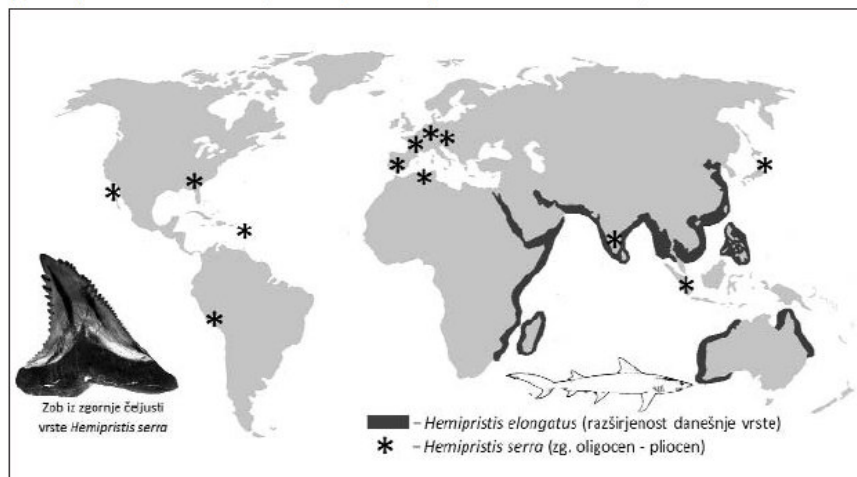
Prvi predstavniki rodu se pojavijo v eocenu z vrsto *Hemipristis curvatus*, katerih ostanke so našli v Afriki ter Južni in Severni Ameriki. Od zgornjega oligocena se pojavljajo vse večji zobje vrste *Hemipristis serra*, ki zavlada po vsem svetu v času miocena in pliocena (3).

Ostanke vrste *Hemipristis serra* smo odkrili tudi v Sloveniji, kjer se pojavljajo predvsem v srednjemi-

(1) Zob *Hemipristis serra* iz miocenskih peskov pri Moravčah. Višina zobne krone je 12 mm.
Foto: M. Križnar

(3) Razširjenost recentne vrste *Hemipristis elongatus* in nahajališča fosilnih ostankov *Hemipristis serra*.

37

ocenskih plasteh pri Moravčah (1, 4), kamnolomu Lipovica (2), pri Laškem in okolici Šentilja ter verjetno še kje drugje. Morski psi so prebivali v toplih (tropskih) in plitvih predelih in le redko zašli v globlje vode. Podobno okolje ima danes še živeča vrsta *Hemipristis elongatus*, ki zraste do okoli dveh metrov in naseljuje le območje Indijskega oceana (3).

Literatura:

- Mikuš, V. 2005: Miocenski selahiji (Chondrichthyes) iz opuščenega peskokopa Tomc pri Moravčah. Razprave 4. razreda SAZU, 46/1, 111 – 131, Ljubljana.
- Schultz, O. 1998: Tertiärfossilien Österreichs. Wirbellose, niedere Wirbeltiere und marine Säugetiere. Goldschneck-Verlag, 195 str.

(2) Odlomljena krona zoba *Hemipristis serra* iz kamnoloma Lipovica pri Brišah. Dolžina zoba je okoli 20 mm.
Foto: M. Križnar

(4) Zgornji del krone zoba iz okolice Moravč. Višina ostanka 12 mm.
Foto: M. Križnar

38